

Flitspeiling griepvriek

Rapport – Flitspeiling voor het RIVM

11 mei 2020

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Petra Immerzeel
Sr. Research Consultant
petra.immerzeel@marketresponse.nl
06 13 90 90 96

MarketResponse
Data ▶ Insights ▶ Consultancy

Inleidend

In opdracht van het RIVM heeft MarketResponse representatief onderzoek uitgevoerd onder Nederlanders die een uitnodiging ontvangen voor de griepvaccinatie. Enerzijds Nederlanders in de leeftijd 18 tot 60 jaar met een medische indicatie. Anderzijds Nederlanders vanaf 60 jaar.

Het onderzoek heeft als doel om gevoel te krijgen bij de te verwachten vaccinatiegraad in 2020 en de mogelijke invloed van COVID-19 daarop, om waar nodig maatregelen te kunnen nemen.

Belangrijk aandachtspunt in het onderzoek is dat het de gedragsintentie op dit moment meet. De intentie kan afwijken van het daadwerkelijke gedrag op een later moment. Het dient derhalve als indicatief houvast en om verschillen tussen specifieke subgroepen en motieven inzichtelijk te maken.

In dit rapport staan de resultaten van het onderzoek weergegeven. Resultaten zijn voor beide genoemde subgroepen weergegeven. Significante verschillen op leeftijd binnen genoemde groepen en medische indicatie ja/nee zijn benoemd.

Conclusies en aanbevelingen flitspeiling grieprik

In 2020 vermoedelijk toename in halen grieprik

Onder 18 t/m 59 jarigen met medische indicatie én 60+'ers hebben circa 6 op de 10 de intentie om in 2020 de grieprik te halen (62% en 64%).

Vergeleken met vorig jaar is er daarmee een toename als het gaat om expliciete intentie de grieprik te halen:

- 18 t/m 59 jarigen met medische indicatie: 5% meer grieprikken
- 60+'ers: 7% meer grieprikken

Vooraf 60'ers (60 t/m 69) en 18 t/m 29-jarigen zijn meer van plan de prik te halen.

Het is onzeker in hoeverre die intentie zich vertaalt in het daadwerkelijk halen van een grieprik, en hoe de "weet ik nog niet" groep zich ontwikkelt. De "weet ik nog niet" groep (voor beide groepen 12%) is niet meegeteld in de intentie. Publiciteit en ontwikkeling van corona zullen hier een grote rol in spelen. Het is aannemelijk dat hier enig verval is.

Toename veroorzaakt door uitbraak van het coronavirus

De toename is gedeeltelijk toe te schrijven aan COVID-19, het nieuwe coronavirus. Men wil zich beter beschermen. Een kwart noemt corona spontaan als reden om dit jaar de grieprik wel te halen, terwijl ze dat vorig jaar niet deden. Nog eens een kwart noemt het niet spontaan, maar geeft het wel aan als reden indien gevraagd.

Er zijn nauwelijks mensen die in 2019 wél de grieprik hebben gehaald en dat in 2020 niet denken te doen.

Onder mensen die twijfelen (12% van beide doelgroepen) valt op dat het coronavirus bij circa 2 op de 10 ervoor zorgt dat ze in 2020 overwegen de grieprik te halen of de grieprik wél te halen wanneer deze tegen corona beschermt.

Managen van verwachtingen

Duidelijke communicatie over waar de grieprik precies tegen beschermt (zoals dat de grieprik niet tegen corona beschermt) is van belang om vraag en aanbod van de grieprik te managen en juiste verwachtingen te scheppen.

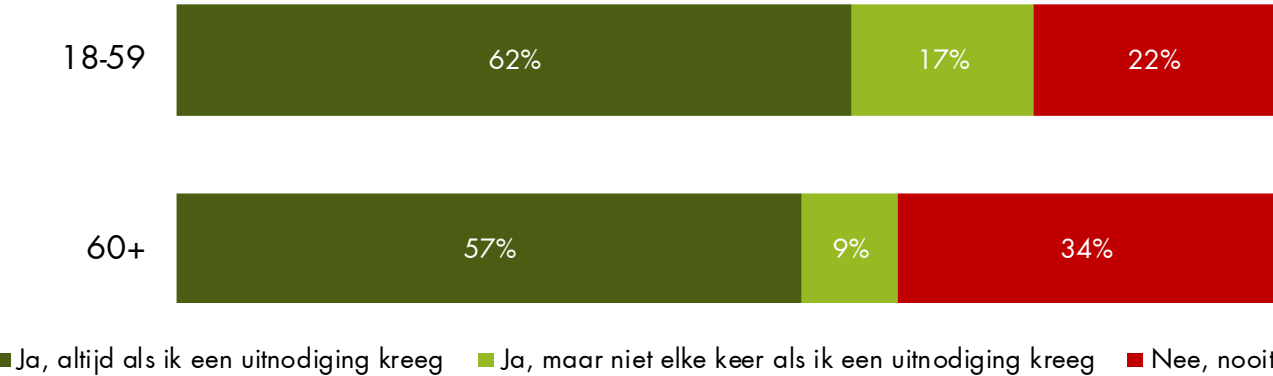

Resultaten griep prik

Griep prik gehaald – afgelopen 5 jaar

6 op de 10 zegt ieder jaar de griep prik te halen

Doelgroep	Nederlanders 18 t/m 59 met medische indicatie (in 2019 uitnodiging voor griep prik ontvangen)					Nederlanders 60+				
	18-29	30-44	45-59	18-59	60-64	65-69	70-79	80+	60+	
Griep prik in afgelopen jaren	87%	85%	69%	78%	55%	57%	74%	86%	66%	

Groep 18-59 met medische indicatie
Zo’n 6 op de 10 personen geven aan de afgelopen 5 jaar na *iedere* uitnodiging een griep prik te hebben gehaald. Dit is vooral het geval voor jongeren (18-29: 74% vs 45-59: 54%). Hoger opgeleiden halen de prik vaker (7% ‘nooit’) dan de rest.

Groep 60+
Ruim de helft van de 60+’ers geeft aan de afgelopen 5 jaar na *iedere* uitnodiging een griep prik te hebben gehaald. Dit wordt meer naarmate men ouder wordt (60-64 jaar: 44% vs 80+: 80%) of als men een medische indicatie heeft (mét: 64% vs zonder: 51%). Ongeveer een derde geeft aan *geen* griep prik te hebben gehaald in de afgelopen 5 jaar. Vooral onder zestigers is dat het geval (zie tabel). Een kleine groep soms wel maar soms ook niet.

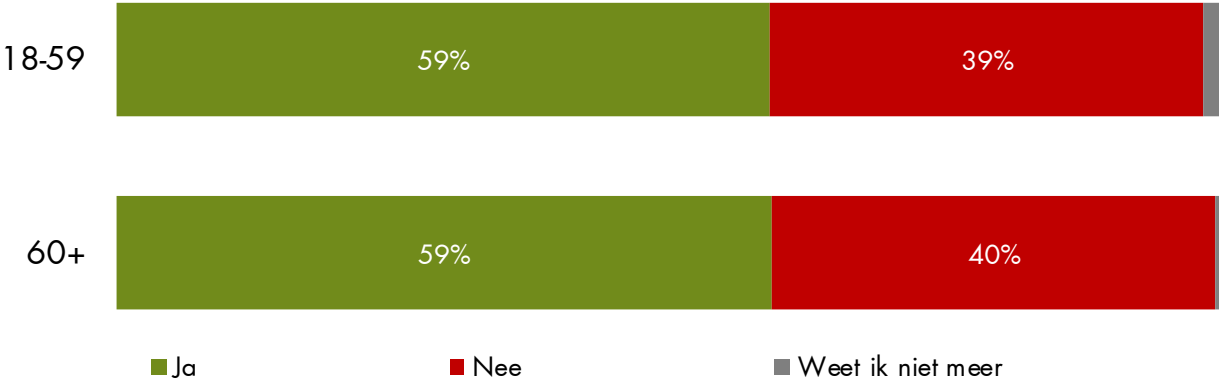
Cijfers RIVM
51,3% van de doelgroep heeft de griep prik in 2018 gehaald. De werkelijke cijfers liggen dus lager dan de cijfers uit dit onderzoek.

Vraag: Heeft u tussen 2015 en 2019 de griep prik gehaald?
Basis: allen (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

Grieprik gehaald – afgelopen jaar

Grieprik in 2019 vooral door jongste en oudste leeftijdsgroepen gehaald

De percentages in de grafiek zijn gebaseerd op de gehele doelgroep, inclusief personen die de grieprik afgelopen jaar niet haalden en niet expliciet naar 2019 is gevraagd.

Doelgroep	Nederlanders 18 t/m 59 met medische indicatie (in 2019 uitnodiging voor grieprik ontvangen)				Nederlanders 60+				
	18-29	30-44	45-59	18-59	60-64	65-69	70-79	80+	60+
Grieprik in afgelopen jaren	87%	85%	69%	78%	55%	57%	74%	86%	66%
in 2019	60%	67%	53%	59%	47%	50%	69%	80%	59%

Groep 18-59 met medische indicatie
Zo’n 6 op de 10 personen haalde een grieprik in 2019*. Dit aantal is lager onder 45-59 jarigen.

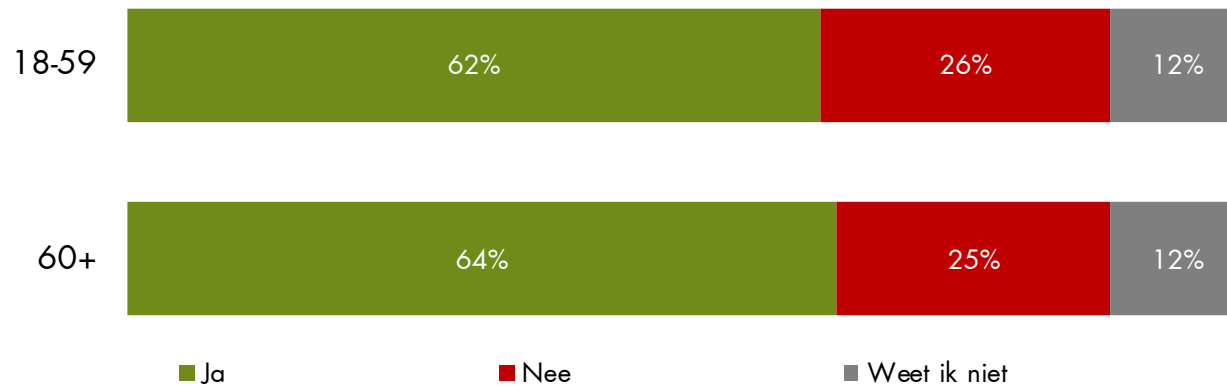
Groep 60+
Eveneens 59% geeft aan afgelopen jaar een grieprik te hebben gehaald*. Dit wordt meer naarmate men ouder wordt (60-64: 47%; 80+: 80%) of een medische indicatie heeft (zonder: 54% vs mét: 65%).

* Een hoger aantal dan volgens Nivel over 2018 rapporteerde (51,3%), vermoedelijk vooral door zogenaamde *recall bias*.

Vraag: Heeft u vorig jaar (2019) de grieprik gehaald?
Basis: allen (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

6 op de 10 heeft de intentie om de griep prik in 2020 te halen; 1 op de 10 twijfelt

Groep 18-59 met medische indicatie

6 op de 10 hebben op dit moment de intentie dit jaar een griep prik te halen. Die intentie is het hoogst onder hoger opgeleiden (80%). 45-59 jarigen twijfelen vaker (17%) dan de rest.

Groep 60+

Goed 6 op de 10 60+'ers hebben op dit moment de intentie dit jaar een griep prik te halen. Die intentie neemt toe naarmate men ouder is of een medische indicatie heeft (mét: 69% vs zonder: 59%).

Vraag: Bent u van plan dit najaar (2020) de griep prik te halen?
Basis: alle respondenten (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

Hogere intentie om de grieprik 2020 te halen, vergeleken met gedrag in 2019

Doelgroep	Nederlanders 18 t/m 59 met medische indicatie (in 2019 uitnodiging voor grieprik ontvangen)					Nederlanders 60+				
Grieprik	18-29	30-44	45-59	18-59	60-64	65-69	70-79	80+	60+	
in afgelopen jaren	87%	85%	69%	78%	55%	57%	74%	86%	66%	
in 2019	60%	67%	53%	59%	47%	50%	69%	80%	59%	
in 2020 - intentie	67%	68%	56%	62%	52%	58%	72%	76%	64%	
Procentuele toename										
2019-2020	12%	2%	4%	5%	11%	15%	4%	-4%	7%	

De toename in deze tabel gaat uitsluitend uit van personen met een expliciete 'ja' intentie dit jaar een grieprik te halen. Personen die het nog niet weten zijn niet meegenomen in deze berekening, omdat in die groep groot verval te verwachten is (zie ook pagina 13).

De absolute stijging (voorbeeld totale groep 18-59 jaar) is 3%, de procentuele stijging is $62\%/59\% = 5\%$

Groep 18-59 met medische indicatie

Vergeleken met het halen van een grieprik afgelopen jaar is er een stijging in intentie: 5% procentuele toename (absolute toename van 59% naar 62%). Vooral in de leeftijdsgroep 18-29 is een toename te zien.

Groep 60+

Vergeleken met het halen van een grieprik afgelopen jaar is er een stijging in intentie: 7% procentuele toename (absolute toename van 59% naar 64%). Vooral zestigers laten een toename zien.

Algemeen

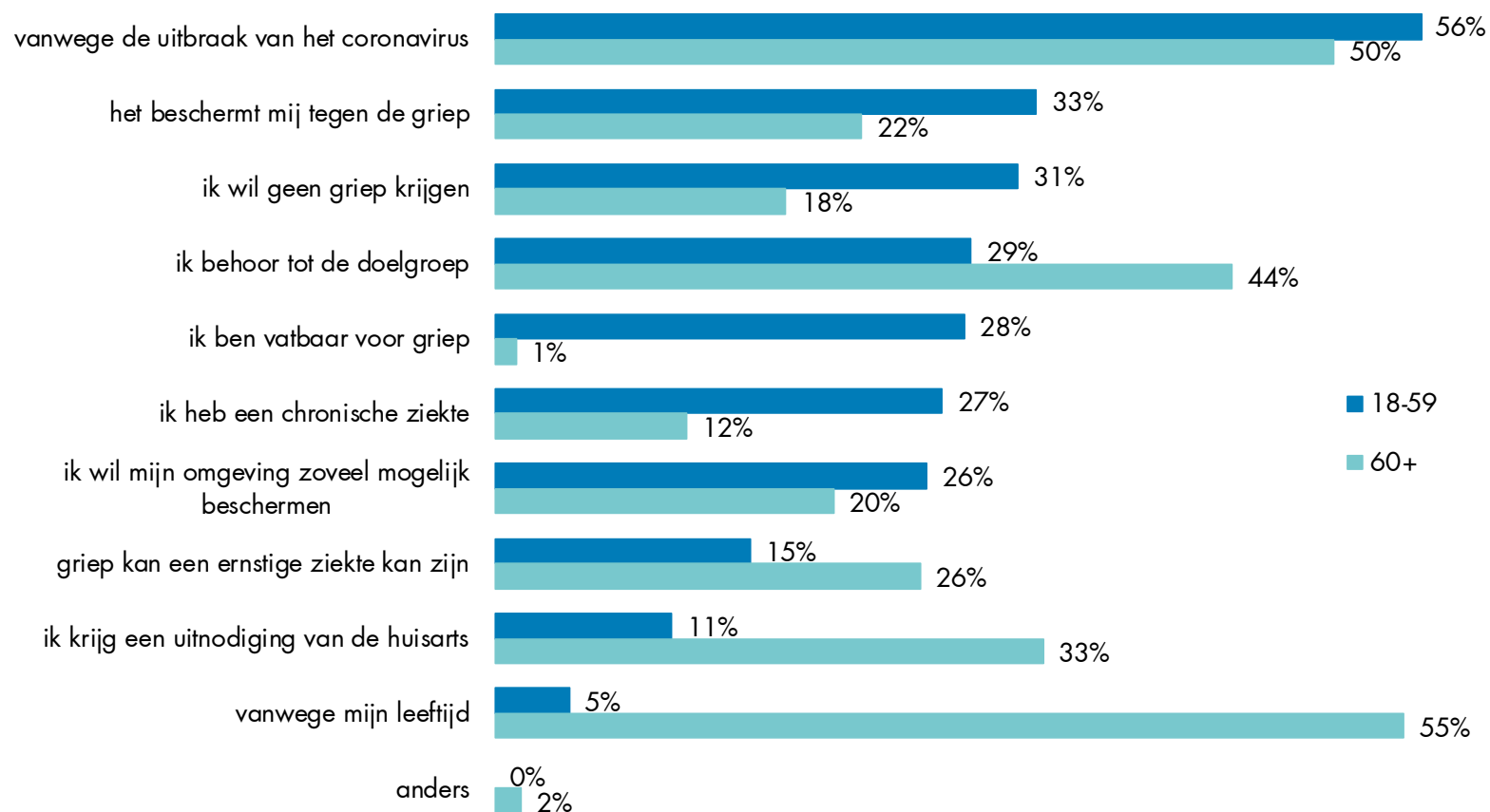
Het is onzeker in hoeverre die intentie zich vertaalt in het daadwerkelijk halen van een grieprik, en hoe de "weet niet" groep zich ontwikkelt. Het is aannemelijk dat hier enig verval is.

Vraag: Bent u van plan dit najaar (2020) de grieprik te halen?
Basis: alle respondenten (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

Vorig jaar geen grieprik, nu wél intentie om grieprik te halen – in totaal 76 respondenten

Corona leidt tot toegenomen interesse in grieprik, volgens de helft van deze groep

Groep 60+

De uitbraak van het coronavirus is de één-na-meest gekozen reden, waarom men dit jaar wel een grieprik wil halen – en dat vorig jaar niet deed.

Groep 18-59 met medische indicatie

De uitbraak van het coronavirus is de meest gekozen reden, waarom men dit jaar wel een grieprik wil halen – en dat vorig jaar niet deed.

Vraag: U heeft net in eigen woorden aangegeven waarom u dit jaar de grieprik wel wilt halen. Wilt u aan de hand van het volgende lijstje laten weten wat uw belangrijkste redenen hiervoor zijn? U mag ook iets aanvinken dat u eerder niet genoemd heeft.
Basis: allen met intentie grieprik te halen en in 2019 geen grieprik gehaald (18-59 n=20 | 60+ n=56)

Vorig jaar wel griep prik, nu géén intentie om griep prik te halen – in totaal 12 respondenten

Slechts enkele 'afvaller' die dit jaar juist géén griep prik verwacht te halen, door laag vertrouwen in het nut

- “Ondanks de griep prik toch de griep gehad, vandaar ik die prik niet mee ga halen.”
- “Heb na de griep prik in 2019 herpesvirusinfectie in een van mijn ogen gehad. Heb een verstoord immuunsysteem door schildklierprob. en COPD. Volgens de oogarts en huisarts is vrijwel zeker door de griep prik het herpesvirus geactiveerd. Dus voor mij geen griep prik meer.”
- “Werd alleen maar ziek”
- “Ik vind het niet nodig om hem te nemen.”

- “We moeten thuis blijven tijdens deze tijden door covid 19”

Een kleine groep haalde de prik vorig jaar wel en is dat dit jaar niet van plan.

1 van de 12 respondenten noemt spontaan specifiek corona of Covid als argument.

Vraag: U geeft aan dat u vorig jaar de griep prik heeft gehaald. Dit jaar wilt u de griep prik niet halen. Wilt u deze keuze zo uitgebreid mogelijk toelichten? We zijn geïnteresseerd in alles wat er in u opkomt!

Basis: allen met intentie geen griep prik te halen en in 2019 wel griep prik gehaald (18-59 n=9 | 60+ n=3)

Twijfel om grieprik te halen dit jaar (12% van de doelgroep)

Als grieprik ook tegen corona beschermt zouden meer mensen de grieprik halen

- “Als er bescherming tegen corona in zit, ga ik hem wel halen.”
- “Als er een vaccin komt tegen Covid ga ik dat waarschijnlijk wel halen, de grieprik alleen niet.”
- “Ik vertrouw er niet op, veel mensen om mij heen die hem wel halen kregen toch nog griep. Nu met corona begin ik wel te twifelen.”
- Wil eerst met de huisarts overleggen nu er ook nog corona heerst.”

26 van de 148 respondenten noemen spontaan specifiek corona of Covid als argument. Vooral om de grieprik wél te halen.

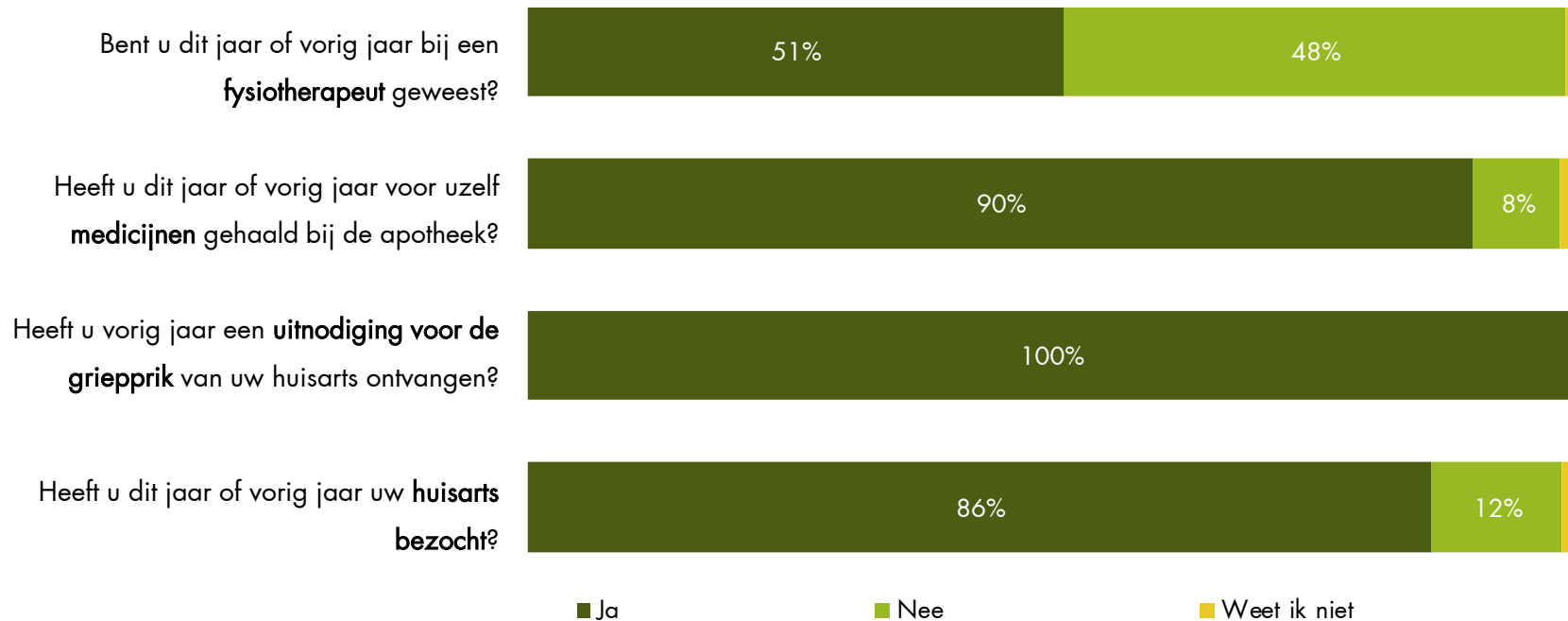
Vraag: Wat zijn voor u op dit moment de belangrijkste twijfels waardoor u nog niet weet of u de grieprik gaat halen? Welke gedachten komen er in u op wanneer u hier aan denkt? We zijn geïnteresseerd in alles wat er in u opkomt!
Basis: allen die nog niet weten of ze dit jaar een grieprik halen (18-59 n=27 | 60+ n=121)

A close-up photograph of a person's hand using a black glucometer to test their finger. The device is inserted into the side of the index finger. In the background, the black body of the glucometer with a small digital screen is visible. A white, angular graphic overlay is positioned on the left side of the image, containing the text 'Resultaten gezondheid'.

Resultaten gezondheid

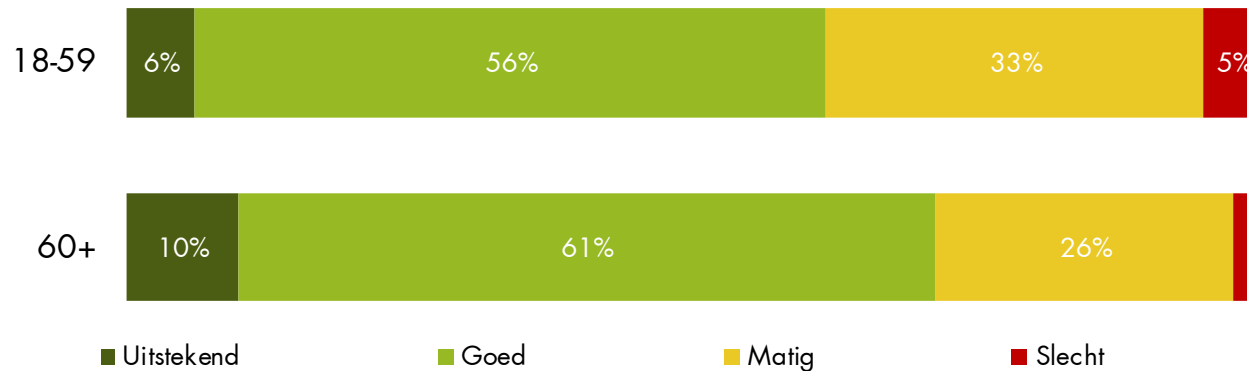
Zorgconsumptie 18-59 jarigen met medische indicatie

Vraag: In hoeverre gelden de volgende zaken voor u?
Basis: allen 18-59 jaar met medische indicatie (n=214)

Meeste Nederlanders licht positief over eigen gezondheid

Groep 18-59 met medische indicatie

Zo'n 6 van de 10 personen zijn positief over hun gezondheid, vooral als zijnde 'goed' – ondanks hun medische indicatie. Met name jongeren zijn positief (18-29: 14% uitstekend vs 45-59: 1% uitstekend).

Groep 60+

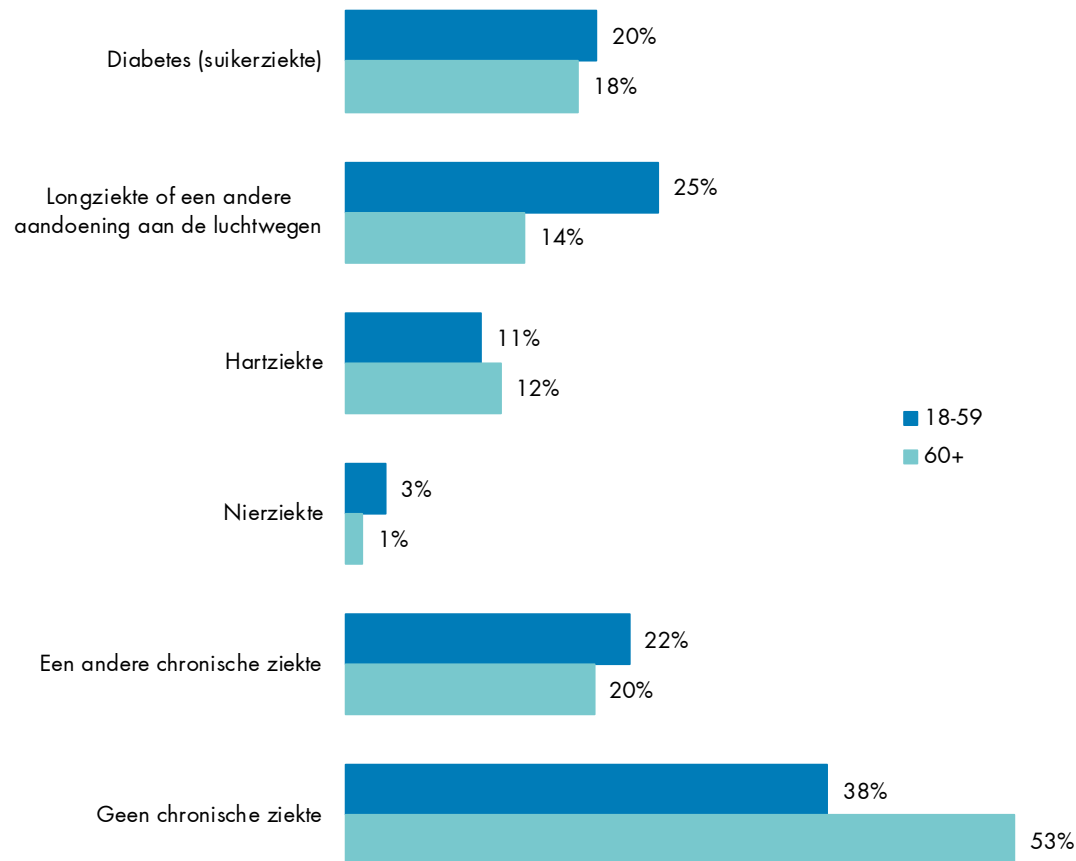
Zo'n 7 van de 60+'ers zijn positief over hun gezondheid, vooral als zijnde 'goed'. De verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn beperkt. Vanzelfsprekend zijn personen zonder medische indicatie positiever (83% vs 47%).

Vraag: Wat vindt u over het algemeen van uw gezondheid?
Basis: alle respondenten (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

Chronische ziekten

Ongeveer de helft van de ouderen heeft een chronische aandoening

Groep 18-59 met medische indicatie
Bijna 4 op de 10 personen geven aan geen chronische ziekten te hebben (maar geven aan wel te zijn opgeroepen voor een griep prik afgelopen jaar). Dit zijn vooral jongeren (18-29: 51% geen chronische ziekte).

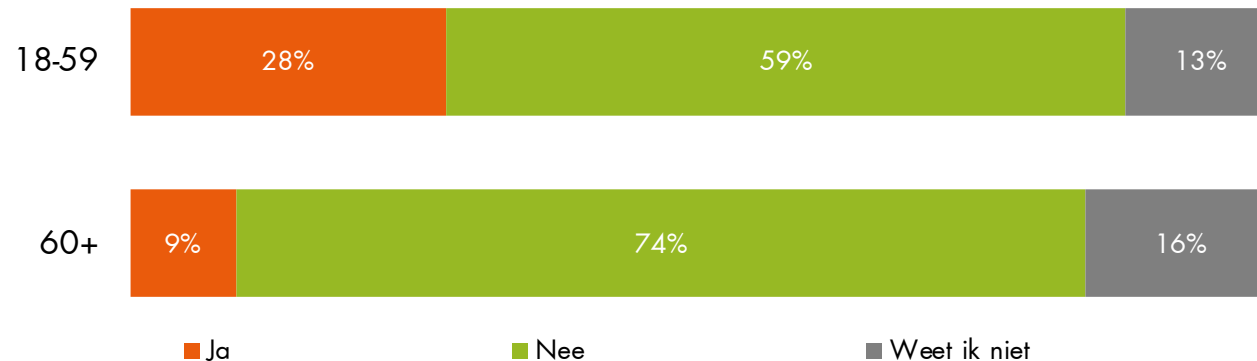
Groep 60+
Ongeveer de helft van de 60+'ers geeft aan een chronische ziekte te hebben. Dat is juist wat minder onder 80+'ers (35%).

Vraag: Heeft u een of meer chronische ziekten?
Basis: alle respondenten (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

Medicijngebruik

Ruim 1 op de 5 18-59 jarigen met medische indicatie gebruikt medicatie die weerstand kunnen verlagen

Groep 18-59 met medische indicatie

Ruim een kwart gebruikt medicijnen die voor verlaagde weerstand zorgen. Vooral jongeren (18-29: 46% vs 45-59: 19%). Lager opgeleiden weten het vaker niet (26%).

Groep 60+

Slechts een kleine groep van de 60+'ers (9%) geeft aan medicijnen te gebruiken die de weerstand verlagen. Dit zijn allen personen met een medische indicatie, onder deze groep is dit voor 19% van toepassing.

Een grotere groep (16%) weet het niet. Dit neemt toe naarmate men ouder wordt (60-64: 13% vs 80+: 33%).

Vraag: Gebruikt u medicijnen die uw weerstand verlagen?

Basis: alle respondenten (18-59 n=214 | 60+ n=1.017)

Bijlagen

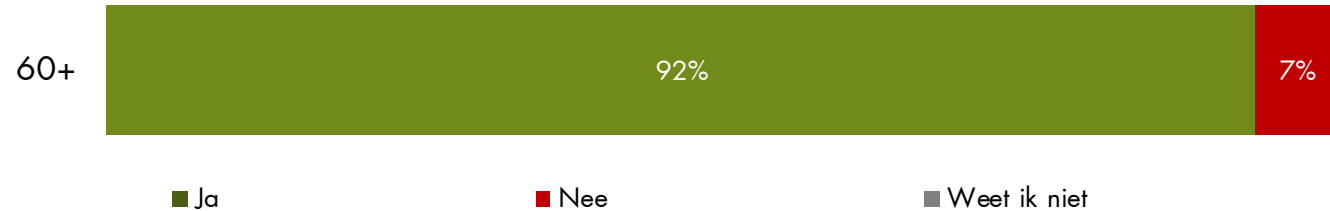
Onderzoeksverantwoording

METHODE	Kwantitatief online onderzoek
DOELGROEP EN STEEKPROEF	Doelgroep 1: Nederlanders 60+ Doelgroep 2: Nederlanders 18 t/m 59 met een medische indicatie (in 2019 uitnodiging voor griepvaccinatie ontvangen) Steekproefkader: Dynata, consumentenpanel van partner MarketResponse Steekproef doelgroep 1: 1.017 respondenten Steekproef doelgroep 2: 214 respondenten
RESPONS	Totaal zijn 1.989 panelleden gestart aan de vragenlijst. Netto hebben 1.231 panelleden de vragenlijst volledig afgerond. Dit is vooral het gevolg van uitval door de selectie-vragen (n=588) onder de 18 t/m 59 jarigen groep.
VELDWERK	Het veldwerk heeft plaatsgevonden vanaf 30 april tot en met 1 resp. 4 mei 2020 (doelgroep 2 resp. doelgroep 1). De gemiddelde invultijd van de vragenlijst bedroeg: 1-2 minuten
WEGING	De steekproef is gewogen naar Nederland representatief (op de variabelen geslacht, leeftijd, opleiding en Nielsen MOA). De wegefficiëncy bedraagt 88% (18-59) en 90% (60+) wat zeer goed te noemen is.

Overige resultaten: Uitnodiging grieprik

9 op de 10 60+'ers heeft al eens uitnodiging grieprik ontvangen

Groep 60+

Veruit de meeste 60+'ers geven aan dat ze al eens een uitnodiging voor de grieprik hebben ontvangen.

Onder 60-64 jarigen is dat wat lager (89% 'ja' - dit is uitsluitend significant minder dan onder 70-79 jarigen). Dit komt omdat 60 jarigen nog niet een uitnodiging voor de grieprik hebben ontvangen (tenzij ze een medische indicatie hebben; in de steekproef zitten n=70 respondenten die 60 jaar zijn).

Daarnaast valt op dat inwoners van de 3 grote steden minder vaak aangeven een uitnodiging voor de prik te hebben gehad (84% 'ja'). Dit geldt ook voor mensen zonder medische indicatie (90% vs 95% 'ja').

Vraag: Heeft u al eens een uitnodiging (meestal een brief op papier via de post) van uw huisarts ontvangen voor de grieprik?
Basis: alle 60+ (n=1.017)

MarketResponse

Data ▶ Insights ▶ Consultancy